

вул. Космонавтів, 61
м. Миколаїв, 54020, Україна

Т. (0512) 44-54-60, 44-54-61
Т. (0512) 44-54-61
E: mykolaiv1.mykolaiv@legalaid.mk.ua

www.legalaid.gov.ua

**Миколаївський
місцевий центр з
надання безоплатної
вторинної правової
допомоги**

Норма тривалості робочого часу

Як встановлюється тривалість робочого часу?

Робочий час поділяється на такі види:

- нормальної тривалості
- скороченої тривалості
- неповний робочий час

Конкретна тривалість робочого часу встановлюється на рівні організації - через локальні нормативно-правові акти та за угодою сторін [трудового договору](#). Тривалість робочого часу може встановлюватися з розрахунку на різні календарні періоди: добу, тиждень, місяць, рік.

Тривалість робочого часу для конкретного працівника (чи групи працівників) у годинах і хвилинах протягом доби називається **робочим днем**.

Розрахунки щодо робочого часу ведуться за робочим тижнем.

Для працівників встановлюється кількість робочих годин та кількість робочих днів за тиждень. Тривалість роботи в інші періоди (місяць, рік) розраховується залежно від тривалості робочого тижня та кількості робочих днів.

Робочий тиждень - це тривалість робочого часу протягом календарного тижня.

Нормальна тривалість робочого часу

Статтю 1 [Конвенції МОП про скорочення тривалості робочого часу до сорока годин на тиждень](#) та [статтею 50 КЗпП України](#) встановлено: нормальна тривалість робочого часу працівників не може перевищувати 40 годин на тиждень. Підприємства і організації при укладенні [колективного договору](#) можуть встановлювати меншу норму тривалості робочого часу ніж 40 годин на тиждень. Відповідно до [ст. 52 КЗпП України](#) для працівників установлюється п'ятиденний робочий тиждень з двома [вихідними днями](#). При п'ятиденному робочому тижні тривалість щоденної роботи (зміни) визначається правилами внутрішнього трудового розпорядку або графіками змінності, які затверджує власник або уповноважений ним орган за погодженням з [виборним органом первинної організації профспілки \(профспілковим представником\)](#) підприємства, установи, організації. На тих

підприємствах, в установах, організаціях, де за характером виробництва та умовами роботи запровадження п'ятиденного робочого тижня є недоцільним, встановлюється шестиденний робочий тиждень з одним вихідним днем.

Скорочена тривалість робочого часу

Скорочена тривалість робочого часу згідно ст. 51 [КЗпП України](#) встановлюється:

- Для працівників віком від 16 до 18 років - 36 годин на тиждень.
- Для осіб віком від 15 до 16 років (учнів віком від 14 до 15 років, які працюють в період канікул) - 24 години на тиждень.

Тривалість робочого часу учнів, які працюють протягом навчального року у вільний від навчання час, не може перевищувати половини максимальної тривалості робочого часу, передбаченої в абзаці першому цього пункту для осіб відповідного віку.

- Для працівників, зайнятих на роботах з шкідливими умовами праці, - не більш як 36 годин на тиждень.

[Перелік виробництв, цехів, професій і посад з шкідливими умовами праці, робота в яких дає право на скорочену тривалість робочого часу](#), затверджується в порядку, встановленому законодавством. Крім того, законодавством встановлюється скорочена тривалість робочого часу для окремих категорій працівників (учителів, лікарів та інших).

Встановлення скороченого робочого часу не впливає на розмір заробітної плати. Це означає, що час, протягом якого працівник повинен виконувати трудові обов'язки, скорочується, однак працівник має право на оплату праці в розмірі повної тарифної ставки, повного окладу.

Напередодні [святкових і неробочих днів](#) тривалість роботи працівників скорочується на одну годину як при п'ятиденному, так і при шестиденному робочому тижні. **Напередодні вихідних днів** тривалість роботи при шестиденному робочому тижні не може перевищувати 5 годин (ст. 53 КЗпП).

Скорочення робочого часу при роботі у нічний час

[Стаття 54 КЗпП України](#) передбачає скорочення робочого часу на 1 годину при роботі в нічний час. Нічним вважається час з 10 години вечора до 6 години ранку. Тривалість нічної роботи зрівнюється з денною в тих випадках, коли це необхідно за умовами виробництва, зокрема у безперервних виробництвах, а також на змінних роботах при шестиденному робочому тижні з одним вихідним днем.

Важливо! Не допускається залучення до роботи в нічний час вагітних жінок, жінок, що мають дітей у віці до 3 років, працівників у віці до 18 років. Залучати до роботи в нічний час осіб з інвалідністю можливо тільки за їх згоди і при умові, що така робота не суперечить медичним показанням ([ст. 55 КЗпП України](#)).

Робота, яка виконується в нічний час, оплачується в підвищеному розмірі, який встановлюється генеральною, галузевою, регіональною угодами і [колективним договором](#), але не повинен бути менше за 20% тарифної ставки (окладу) за кожну годину роботи в нічний час ([ст. 108 КЗпП України](#)).

Неповний робочий час

Неповний робочий час може мати вигляд у формі:

- неповного робочого дня (тобто зменшення тривалості щоденної роботи на зумовлену кількість годин);
- неповного робочого тижня (при якому зберігається нормальна тривалість робочого дня, але зменшується кількість робочих днів на тиждень).

За угодою між працівником і власником або уповноваженим ним органом може встановлюватись як при прийнятті на роботу, так і згодом неповний робочий день або неповний робочий тиждень ([ч. 1 ст. 56 КЗпП України](#)). В такому випадку це право роботодавця погодитись або відмовити працівнику у встановленні неповного робочого часу.

Важливо! На прохання вагітної жінки, жінки, яка має дитину віком до чотирнадцяти років або дитину з інвалідністю, в тому числі таку, що знаходиться під її опікуванням, або здійснює догляд за хворим членом сім'ї відповідно до медичного висновку, власник або уповноважений ним орган **зобов'язаний** встановлювати їй неповний робочий день або неповний робочий тиждень.

Робота на умовах неповного робочого часу не тягне за собою будь-яких обмежень обсягу трудових прав працівників.

Оплата праці у випадку, коли працівник працює неповний робочий час, провадиться пропорційно відпрацьованому часу або залежно від виробітку. Як правило, на умовах неповного робочого часу працюють [сумісники](#), тобто особи, що уклали два або більше [трудових договорів](#) (з двома або декількома роботодавцями).

Законодавством не встановлено єдиної норми тривалості робочого часу на рік. Ця норма може бути різною залежно від того, який робочий тиждень установлений на підприємстві (п'ятиденний чи шестиденний), яка тривалість щоденної роботи, коли встановлені вихідні дні, а тому на підприємствах, в установах і організаціях норма тривалості робочого часу на рік визначається самостійно з дотриманням вимог [статей 50 – 53, 67 і 73 КЗпП України](#).

Отримати консультацію з правових питань можна у Миколаївському місцевому центрі з надання безоплатної вторинної правової допомоги, який працює за адресою: 54056, м. Миколаїв, вул. Космонавтів, 61, тел. (0512) 44-54-60, 44-54-61

Перейти на офіційну сторінку на Facebook можна за посиланням:
<https://www.facebook.com/1mykolaiv.cent.BVPD/>

Цілодобово функціонує єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги – 0 800 213 103. Дзвінки зі стаціонарних та мобільних телефонів в межах України безкоштовні.

Ще більше консультацій на інформаційному ресурсі WikiLegalAid, який можна знайти за посиланням wiki.legalaid.gov.ua.

Місце розташування та контакти відділів бюро правової допомоги:

<https://mykolaiv.legalaid.gov.ua/ua/miscevi-centri/pershyi-mykolaivskiy-mistsevyi-tsentri-z-nadannia-bezoplatnoi-vtorynnoi-pravovoi-dopomohy>